

ANTERO WARELIUS

VEKKULIT JA
KEKKULIT

Antero Warelius
Vekkulit ja kekkulit

*http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=34337266
Vekkulit ja kekkulit / Leikki-näytelmä kahdessa näytöksessä:*

Содержание

NÄHTÄVÄT:	4
ENSIMMÄINEN NÄYTÖS	5
Конец ознакомительного фрагмента.	21

Antero Wareljus

Vekkulit ja kekkulit /

Leikki-näytelmä

kahdessa näytöksessä

NÄHTÄVÄT:

Pietari von Sorvi, Peltolan kartanon isäntä.

Aatami von Sorvi, edellisen nepää, nuori alotteleva talollinen.

Paloviinus, I

Rinnusteliain, I matkustelevaisia ylioppilaita.

Varonen, I

Simo Kekkulit, vanha, rikas varatuomari, Pöllölan isäntä.

Mikkeli Kekkulit, edellisen poika, lauluja sepittävä ylioppilas.

Kirjaliini, ylioppilas.

Löllennyhti, sotaherra.

Asia on tapahtuvanansa Hämeessä kesäaikaan.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS

(Näkyä kallio järven rannalla, kataja- ja kuusipensaita, kahden koivun välillä ruoho-sutikoita (penkkejä) ja maalaamaton pöytä.)

1:nen Kohtaus

Varonen. Paloviinus. Rinnusteliain (lonkallansa, nojaten ruoho-penterään).

VARONEN: Tuo Sorvi on sentään helkkarin kelpo poika; ei hän yhtään suuresta suvustansakaan isottele, niinkuin muut köyhät aatelismiehet. Moni hänenä olisi jo aikaa mennyt tarkkampujaksi, joiden joukossa semmoisten vapaasukuisten ei tarvitse kauvan kivääriä kantaa, vaan kohta pääsevät upseeriksi "niinkuin pyssystä vaan", sanoi Laukelan lukkari – sitten saavat helposti pankeistakin rahaa ja elävät kuin huhdassa. Mutta Sorvi hän eleskelee vaan täällä omilla vähillä varoillansa, tekee ehtimiseen työtä talonsa parannukseksi, ja on tyytyväinen ja iloinen, kuin muutkin peltomiehet.

PALOVIINUS: Kyllä! Mutta isännäksi ei hänestä sentään ole. Kumminkin kolme hetkeä (katsoo kelloansa) olemme jo luonansa olleet ja tuskin suutamme avanneet. Olisi minulla nyt jo niin uljas kartano ja paljo varoja, kuin toivon tästä

viiden vuodenkin jälkeen olevan, kas minäkös polttaisin viinaa ja panisin olutta, että vieraani saisivat vaikka uida. – Mitä tämmöisestä kuivasta elämästä?!

RINNUSTELIAIN: Hama hänen kuivuudestansa niin huoli! mutta pahin, kun hän on niin liian nuhjusmainen ja ujokin. Olisin, piru vie! minä niinkuin hän omalla kannalla, en suinkaan niin nöyrästi kumartelisi kaikille vallesmanneille, enkä myöskään eläisi noin itsekseni. Näittekö kuinka siivo hän oli tuolla Sutelan hyppy-pidossa?! – Ei! reippiämmän pitää nuoren herran oleman. – Hissutella niin hiljaksensa, kuin hän, ja rakastaa yksinäisyyttä – — —

VARONEN: Hänellä lienee joku salainen syy – joku syvä suru – — —

RINNUSTELIAIN: Syvät ja matalat surut saisi ajaa kaikki syvimpään tuli-poroon, jos – — — (Aatami Sorvi tulee, tuoden pulloa ja laseja).

2:nen Kohtaus

Entiset. Aatami von Sorvi.

VARONEN: Ahaa!

PALOVIINUS (napsauttaa sormillansa): Hei! Kas semmoista!

RINNUSTELIAIN: Perkele, kun saa aina juoda eikä koskaan tapella!

AATAMI (ystävällisesti): Saapa kyllä, hyvät herrat!

Katsokaas noita kivisiä maita, näitä laihoja peltoja — — niiden kanssa saisi tapella vaikka karhun voimilla, ja mahtaisivatko ne sittenkään suurin totella.

(Pannaan sokeria ja vettä laseihin).

PALOVIINUS: (Laulaa, samalla sävelellä, kun: "Hvarifrån kommer du min frände"):

Sinä toivottu ystävä, pulla!
Et meitäkään unohda,
Vaan ainapas tännekin tulla
Tiet Reinin rannoilta.
Saas täst' ::
Kosk' on hän tuoss'. —

(Täll'aikaa on pullosta kaadettu. Juodaan).

RINNUSTELIAIN (Laulaa. Sävel: "I gamla Åbo stad"):

Niin soivat muinenkin
Ja urhoolliset olivat;
Me tuumme taattoihin
Ja voittelemme kuin pojat,
Nyt ensin pullon parissa,
Juo pois :::

(Kallistavat)

Vaan joskus vielä sodissa
On toist' ;::

Kas siell' on päivät suotuisat,
Kun miekat tanssivat.

VARONEN: (Laulaa. Sävel: "Ja man kan riktigt galen bli"):

Ei auta työ ei toimikaan
Eläissä tähän aikahan;

(Katsoo Rinnusteliaiseen.)

Ei miekka eikä kilpi,
Eik's niin?
Vaan viekkaus ja vilppi.

(Kilistää Rinnusteliaisen kanssa.)

Kili, kinkeli kiin!
Varansa pitäminen ain'
Kaikissa paikoin parahin:

(Aatamille.)

Äl' usko koskaan naista,
Eik's niin?

(Paloviinukselle.)

Ja vähitellen maista,

Kili, kinkeli kiin!

(Juotua Aatamille.)

No laulas sinäkin — — — ai anteeksi, herra von Sorvi, en huomannutkaan ettemme vielä ole veljes-maljaa juoneet — — —

RINNUSTELIAIN: No, se käy kuin pyry; ei sitä surra tarvitse.

Kallistetaas Sorvi! (Juovat ja lyövät kättä). Heriperttti Rinnusteliain.

AATAMI: Aatami von Sorvi. (Aatami ja Varonen juovat.)
Aatami von Sorvi.

VARONEN: Sepeteus Varonen.

AATAMI (Juotuansa Paloviinuksen kanssa): Aatami von Sorvi.

PALOVIINUS: Hapakuk Paloviinus.

VARONEN: Kas niin; laulas nyt veli Sorvi.

AATAMI: Laulaisin kyllä minäkin, mutten ole juuri hyvin harjaantunut; mitähän olisi, jos laulettaisiin yhdessä. (Laulavat kaikki, Aatamin aljettua):

Arvon mekin ansaitsemme
Suomen maassa suuressa;
Ehk' ei riennä riemuksemme
Laiho miesten maatessa;
Leipä kasvaa kyntäjälle,
Onni työnsä täyttäjälle,
Ralla, la, la, j.n.e.

Suomen poika pellollansa
(Kilistetään Aatamille.)
Työtä tehdä jaksaapi;
Korvet kylmät voimallansa
Pelloksensa perkaapi
Rauhass' on hän riemullinen
(Rinnusteliaiselle.)
Mies sodassa miehuullinen.
Ralla, la, la, j.n.e.

(Aatami kilistää toisille.)

Opin teillä oppineita
Suomessa on suuria,
Väinämöisen kanteleita
Täällä tehdään uusia;
Valistus on viritetty,
Järki hyvä herätetty.
Ralla, la, la, j.n.e.

Suomen tytön poskipäihin
(Aatami lakkaa.)
Veri vaatii kukkaiset;
Eipä pysty halla näihin,
Näit' ei pane pakkaset;
Luonnossa on lempeyttä,
Sydämessä siveyttä.
Ralla, la, la, j.n.e.

VARONEN: Kah! Sorvi veljeni, mitäs taas niin murheelliseksi muutuit, juuri tyttöjen punasista poskista ja lempiästä luonnosta laulaessamme; ahaa, jo ymmärrän — — —

PALOVIINUS: Jo minäkin ymmärrän; "snaju, snaju" sanoi Eksaminanteri, kun ei hän taitanut muuta. — — Ei koskaan olisi tarve likkojen poskista eikä lempeydestä huolia, mutta ainoastaan juoda ja laulaa (nostaa lasiansa):

Eukko Noah, eukko Noah
Oli kelpo nais:
Antoi äijän juoda;
Toista käski tuoda:
Naisin miekin, naisin miekin,
Semmoisen, jos sais.

Ei hän naukun', ei hän naukun':
"Älä, ukkoni!
Liian paljon maista."
Vaan hän kaikellaista
Olta, viinaa, olta, viinaa
Pöydäll' laitteli.

RINNUSTELIAIN: Sorvi rukalla on varmaan ollut pahat pulat jonkun tyttösen kanssa; mutta saakeli soikoon! Kyllä me hänen niistä päästämme. Jutteles, veli pyhä, mikä sinun on — Onko kultalintusesi ylpeä? niin — — —

AATAMI: Ei! mutta ollaan me tästä puhumatta. Kullakin

on surunsa ja ristinsä; – minulla minun osani! Te olette vielä huolettomia ja leikkisiä veikkoja, olette onnellisia, minua taas on jo ehtinyt kohdella jokin, jota ei voi juuri olla mieleensä panemattakaan.

VARONEN: Niin, niin: olet rakastunut tyttöön, joka sitten on osannut kuolla, tai ottaa toisen, sinua rikkaamman?

PALOVIINUS: Ohoo! vai rakkaudesta tosissansa! Älä, veli kulta, sentään meitäkään luule eilisen teeren pojiksi siinä asiassa. Minä tiedän kyllä, miten on äkäyttävää, kun täytyy jonkun kauvan hyväillyn likkansa jättää, vaikken kuitenkaan semmoisten vehkeitten vuoksi hirttämään viitsisi mennä itseäni.

AATAMI (taputtaen Paloviinusta olkapäälle): Vai tiedät sinäkin; ja minä luulin ettei semmoinen hulivili ollenkaan taitaisi rakastaa muita, kuin jos juuri Noakin eukkoa.

PALOVIINUS: Ai, et sinä tiedä – Min' olen kumminkin kymmenen kertaa ollut varsin naimisen kieppeissä. Esimerkiksi

— — —
VARONEN: Älä sinä rupee naima-retkiäsi kertomaan. Tiedämmehän muutenkin, että ne ovat kuin sinä itsekin.

RINNUSTELIAIN: Niin aina: parempi jos minä rupeaisin illan kuluksi puhumaan, kuinka monta kertaa olen puotiherroille ja merimiehille selkään antanut —

PALOVIINUS: Ja kuinka monta kuhloa saanut omaan otsaasi.

VARONEN (menee Aatamin kanssa vähän erilleen toisista, jotka jäävät lasejansa holhoomaan): Kylläpä sinun näky aika

lailla työtä saaneen tässä talossa tehdyksi, vaikka vuoden vasta olet ollut; mutta koskas ruvennet uljaampia huoneita laittamaan, että edes nähtäisiin herroja tässä asuvan? Sitten kaiketi vasta, kun emäntää aiot tuoda.

AATAMI (surullisesti): Emännän tuomista taidetaan liian kauvan saada odottaa.

VARONEN: Älä pahaksu, vaikka taas tulin ajatuksesi surullisiin asioihin johdattaneeksi. Mutta, veikkoseni! puhu edes minulle kahdenkesken, kuinka laitasi on: jos vaan jotenkin voin auttaa tai taidan edes lohduttaa sinua, niin teen mitä hyvänsä. Ja nuo kumppaninikaan eivät suinkaan ole niin peräti hulivilejä, kuin kukaties luulet, ja kuin nyt näyttävät, kosk' on kaksi lakkia päässä.

AATAMI: Mitäs hullujasi! Tottahan minäkin tunnen Helsingin ylioppilasten luontoa. Näyttävät kyllä välisti vallattomiksi, mikä milläkin lailla, vaan sentään eivät koskaan, jos asiat vaativat, kiellä apuansa, missä sitä tarvitaan johonkin hyvään. Mutta min' en luule juuri tarvitsevani apua enkä lohdutustakaan, kosk' en ole missään hädässä. Kuitenkin jos tahdot, juttelen kyllä, että — — —

VARONEN: Että emäntä on tältä talolta kuollut peräti varhain?

AATAMI: Ei maar; jos olisikin kuollut, mutta pahempi — — —

VARONEN: Pahempi kuin, vaikka elääkin, ei tule näin vähäiseen taloon.

AATAMI: Niin taikk'ei päästetä. Isän sana on kanssa jotakin.

PALLOVIINUS: Sorvi! tuolla tuodaan sinulle kirjettä —
— No, sinun ei tarvitse peljätä nuhde-saarnoja isältä eikä
karhun myrinöitä ravintoherroilta, niinkuin meitin raukkojen
Helsingissä.

(Täll'aikaa lähtee Aatami kirjettänsä ottamaan).

3:mas Kohtaus

Entiset, paitsi Aatamia.

VARONEN: Jopa sain tietää, mikä isäntäämme surettaa.
Morsiamensa isä — — —

RINNUSTELIAIN: Isää ei pitäisi yhdelläkään naitavalla
tytöllä oleman.

PALLOVIINUS: Oikein sanottu (rupee laulamaan, ja toiset
yhdistyvät).

Sävel: "Joachim uti Babylon").

Oi! olis mailmassa tyttöjä vaan

Ja poikia pulskia kanssa,

Laulaisimme :,:

"Hurraa" riemuiten;

Muttapa hittoko se säätänyt lie

Äijiä nurisevi äyskeleviä

Neitoin vahdiks'. :,:

Voi, kuin harmittaa!

Tyttö se ihana kun kukkainen,
Sulho se soria ja nuori
Toinen toistaan :,
Syliin ottaisin;
Vaan ukko välillänsä estävä on,
(Rakkaus hänelle on tuntematon)
Väärä hirsi :,
Nuorten onnelle.

Maan pääll' ei sopivaisempia
Yhtehen liittyä tahdo,
Luonnostansa :,
Toistaan kaipaavia;
Ei toki isät tuota päähänsä saa,
Kuin tytön rahojakin avioittumaan
Lempi vaatii :,
Yljän velkoihin.

4:jäs Kohtaus

Entiset. Pietari von Sorvi.

PIETARI: Vai niin, vai niin! Terveeksi (kätellään). – Hyvä kun ei minulla kumminkaan ole tyttäriä eikä tarvitse ollani kenellekään vääränä hirtenä. Mutta, paha polvi kun pitää tässä vielä vanhanakin rupeemani nuorten kanssa vekkuloitsemaan!

PALLOVIINUS: Kas se on hyvä! Sitä hausکمپی jota usiampi; täss' on lasi teitille.

PIETARI: Mitäs? En suinkaan minä laseja pitelemään mielestäni vanha ole.

VARONEN: Aa! vai aiotte tekin vasta ruveta likkoja naiskentelemaan ja isiä suututtelemaan; mutta mitä teitistä? – kun on tuo Peltolan kartano puhemiehenänne; jos pyytäisitte yhtä tytärtä, taritsisi isä vaikka neljää.

PIETARI: Niin eik' ole velkoja, joiden lauloitte yhtä rakkaasti liittyvän morsiusperintöön, kuin sulo neito jaloon nuorukaiseen.

VARONEN: Niin sepä pääyhdistys onkin koko naimisessa.

RINNUSTELIAIN: Kumminkin niinkauvan kunnes naiset vapauttamisen [emancipation] kautta saadaan kaikin tavoin miesten kaltaisiksi, että kukin saa akkansa kanssa vaikka väkikapulaa vetää.

PALOVIINUS: Ja kilistää totilasiakin. (Juodaan; Pietari Aatamin lasista; Paloviinus pohjaan). Kas sitten vasta olisi vaimosta miehelle apua.

PIETARI: Jouduttepa kyllä akattakin, toisten vasta puolivälissä ollen.

– Mutta unohdan asiani! Missä Aatami ollee?

PALOVIINUS: Minä menen ja käsken hänen toista totivettä tuomaan.

PIETARI: Ei; käskekää hänen kiiruusti pukeutua renkinsä vaatteisiin, ja muuten muuttaa muotonsa niin, ettei tuttunsaakaan häntä tuntisi. Teitin, hyvät herrat! pitää kutsuman häntä Sipiläksi.

VARONEN: Ai! kas siitä tulee jotain lystiä; kyllä minä menen

toimeen.

(Juoksee pois).

5:des Kohtaus

Pietari von Sorvi. Paloviinus. Rinnusteliain.

PIETARI: Katsokaas, herrat, asia on semmoinen: Aatamilla on olevanansa morsian tuolla puolen Päijänteen; mutta sen isä, varatuomari Kekkuli, ei suvaitse ollenkaan koko hankkeita. Pahat kielet puhuvat sen, paitsi toria, antaneen selkäänkin tyttärellensä, ja Aatamin ajoi kerran pois talostansa oikein ajamalla (Rinn. pusertaa nyrkkiänsä). – Surkeeni minun tulee tyttö raukkaa ja Aatamiakin, joka, niinkuin muutkin nuoret, panee kaikkia rakkausvehkeitä sydämellensä. Kovemmin kun mikään muu kävi Aatamin sapelle äijän herjaus-sanat ja poisajaminen; tietenkin on hänessä vielä vähän aatelismiehellisen ylpeyden jäännöksiä, perittyjä muinaisajoilta, vaikka minusta on tämä Hämeen vilpas ilma jo aikaa poistanut semmoiset esi-isäin epäuskot. – Nyt ovat ylioppilaat Kirjaliini ja Mikkelä Kekkuli, mainitun varatuomarin poika, (jotka molemmat arvaten tuntenette) täällä metsästävässä, ja edellinen, haluava näkemään nepaani uutta taloa, vaan ei tahtova antamaan toverinsa tietää, että ovat vihattavilla Sorveilla vieraisilla, sai minun valehtelemaan itseni ryöstöriivariksi Keräjewskiksi ja Aatamin Sipiläksi. Tällä haavaa tulevat tänne Kirjaliini ja nuori Kekkuli.

RINNUSTELIAIN: Jos tulisi vanha isä Kekkulikin, niin antaisimme isällisen kurituksen hänelle, taikka vääntäisimme niskansa nurin.

PALOVIINUS: Emme maar! muuta kuin sanoisimme: "ukko! annas tyttäresi Aatamille, niin saat suureksi kunniakses juoda sedänmaljan meitin kanssamme".

PIETARI: Hiljaa, hiljaa, herrat! Tuolla tullaan jo.

6:des Kohtaus

Entiset. Kirjaliini. Mikkeli Kekkuli (vaatetettuna kuin Ruckus Pumpenickel; hohto silmillä).

KIRJALIINI: Kah! Kaikkia täällä kohdataan, kun teitäkin. Terve tultua, terve tultua (kätellään).

MIKKELI: Se ilahuttaa minua suuresti, että saan tavata herroja, joiden tuttavuutta minull' oli kunnia — — —

PALOVIINUS: No, niin saa herra Kekkuli kyllä kunniaa, usein liiemmaksikin.

MIKKELI (iloisesti) Mitäs kunniasta? Hm, kyllä kai minullakin on Soiluksia [Zoilus, Homeromastix], jotka panettelevat; mutta ompa niitäkin, jotka pitävät jotain vähästä taidostani eli luonnonlahjoistani. — Mitä Helsingistä nyt kuuluu — — minusta, hm — hm?

PALOVIINUS: Hyvää vaan. Akseli Ingelius on säveltänyt uuden tarinalaulusi "Kalojen tappelusta".

MIKKELI (ihastuksissa): Ai! Onko se kaunis sävel?

RINNUSTELIAIN: Sävel yhtä kaunis kun laulukin.

MIKKELI: Mahtoikohan vaan oikein tajuta ja säveliin luonnuttaa sopivaisten ja sopimattomien jaksojen yhteen sujumista?

KIRJALIINI: Edellisiä ei liene juuri monta laulussasi.

MIKKELI: On maar, mikä on, joka toinen jakso sopivainen, niinkuin:

"Hauki puri krapua,
Ei saanut hampaaseen mitään,
Särjellä oli vähän apua
Kivenuoliaisessa."

(Nauretaan.)

7:mäs Kohtaus

Entiset. Aatami (Sipilänä, hiukset harjattuina talonpoikaiseen tapaan, huivi leuvan ympäri). Varonen. (Tervehdetään. Aatami kumartelea tölppömäisesti.)

PIETARI: Tässä saat, Sipilä, nähdä semmoisia herroja koossa, joit' ei usein tule taloosi: Tietoviisauden ylioppilaita, lauluniekkoja, lajinlaatijoita, tähtientutkijoita j.n.e.

AATAMI: Onkos almanakan tekijöitäkin?

VARONEN: Minä olen parhain, kun vaan näen jonkun hyvän

uskomaan.

PIETARI: Ja, paha polvi! minunkin pitää tänäpänä oleman. Mutta käyköön juhlan kunniaksi, Kekkulin herran tähden, jota emme usein saa kyläämme.

(Nauretaan).

MIKKELI (itsellensä): Oi, voi noita talonpoikia! Niille tyhmille saa loruta, mitä vaan sylki suuhun ajaa.

KIRJALIINI (itsellensä): Oi, voi tuota Kekkulia, kun aina hänestä tehdään pilkkaa. Ei tarvitsisi hänen olla niin tyhmän; mutta ei saisi sentään hulluakaan hulluttaa.

AATAMI: Mitä nauratte? Sanokaa minullekin, kunnioitettava Peltolan Pekka – —; ai vai saanko niin puhutellakaan, näin erinomaisten herrain aikana?

PIETARI: Niin juuri näin (hiljaa) hullun Kekkulin aikana.

MIKKELI: Et sinä, isäntä hyvä! ymmärrä meitin puheitamme, joilla laviampi tieto on; etpäs sitten talonpoikainen olisikaan. Me pidämme sentään arvossa työntekijänkin, vaikkei se taida oikein fiinisti elää eikä nauttia mitä me, erinomattain, jotka elämässä käsitämme mitä löytyy ihanuutta, kauneutta, suloisuutta. (Huomaiten). Ah! Kas kun on talonpojillakin semmoisia – kaiketi herrojen varaksi. Se on oikein, isäntä (nyökkää Aatamille)! että pitää kunnioitettaville vieraille kunniallisempaa suun avausta, kun se simppele, yksitoikkoinen viinaryyppy; olutta taasen älä koskaan itsekään juo, se on peräti – — – Mutta mistäs olet oppinut vähän edes sivistystä?

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.